

Indeýleriň asly türki taýpalardan gelip çykanmy?

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Indeýleriň asly türki taýpalardan gelip çykanmy?

INDEÝLERIŇ ASLY TÜRKI TAÝPALARDAN GELIP ÇYKANMY?

Indeýleriň Amerika başga yklymdan gelendigi baradaky jedelli gürrüňiň hiç haçanam gowry ýatmady. Öňe sürülen teoriýalaryň arasynda bize iň mälimi bolsa indeýleriň mundan müňlerçe ýyl öň deňiz derejesiniň peselmegi netijesinde Bering bogazynda emele gelen gury ýeriň üstünde Amerika geçenligidir. Alymlaryň birnäçesiniň pikirine görä, indeýleriň ata-babalary, ýagny ýokarda ady geçen bogazdan Amerika geçenler türki taýpalardy. Has takygy türkmenlerdi. Muny ylmy jemgyýetçilikde sagdyn deliller arkaly iň göwnebatyjy şekilde subut edenem zehinli türkmen alymy Ahmet Bekmyradowdyr.

(Maglumat üçin seret: Ahmet Bekmyradow "Amerikany ilki bolup kim açypdyr?",

Makalanyň saýtdaky linkleri:

http://kitapcy.ml/news/amerikany_ilki_bolup_kim_acypdyr/2018-07-05-980;

http://kitapcy.ml/news/amerikany_ilki_bolup_kim_acypdyr_2_dowamy/2018-07-05-982;

[http://kitapcy.ml/news/amerikamy_ilki_bolup_kim_acypdyr_3_dowamy/2018-07-05-983\).](http://kitapcy.ml/news/amerikamy_ilki_bolup_kim_acypdyr_3_dowamy/2018-07-05-983)

Demirgazyk Amerikanyň ilkinji ýaşaýjylarynyň genetiki düwünçeginiň Sibiriň günortasyndaky daglyk Altaý sebitinden (türki taýpalaryň ýaşan ýerleri -t.b.) gelip çykandygy barada amerikan we rus antropologlarynyň geçiren barlaglary hem Ahmet Bekmyradowyň gelen netijesini ýene bir ýola tassyklaýar.

Amerika ilkinji gadam basanlaryň ata-babalary şol türk taýpalardandy we olar häzirki wagtda Russiýa Federasiýasynyň çäginde galan Altaý daglaryndan mundan 20-25 müň ýyl öň Amerika tarap gidipdiler.

Aziýalylara ýakyn genetiki aýratynlyklara eýe bu adamlar şol döwür suw astynda bolmadyk Bering bogazyndan geçmänkä Sibiri boýdan-başa pyýadalapdyrlar.

Hünärmenler geçiren barlaglarynda amerikaly indeýler bilen Altaýyň günorta böleginde ýaşaýan ýerli taýpalaryň DNK-larynda Y hromosomyny (atadan geçme) analizlediler we iki tarapyň paýlaşýan genetiki mutasiýasyny tapmaga çalyşdylar. Barlagyň netijesinde amerikan we rus antropoglary her iki topar-da eneden geçme mitokondrial genlerde hem birmeňzeş genetiki baglanyşygy tapdylar.

Barlaglaryň dowamynda bu mutasiýalaryň orta çykmagy üçin näçe wagtyň gerek boljakdygyny hasaplan alymlar Altaý genleriniň 13 ýa-da 14 müň ýyl öň amerikan indeýlerinden bölünip aýrylandygyny çak edýärler.

DNK boýunça geçirilen täze barlaglar häzirki wagtda Sibirde ýaşaýan türk halklaryň biri bolan ýakutlaryň arasynda juda ýakyn garyndaşlyk baglanyşygynyň barlygyny görkezdi.

Stanford uniwersiteyinden Riçard M.Mýersiň ýolbaşçylygyndaky toparyň “Science” žurnalynda çap edilen işlerinde ýer ýüzüne ýaýran adamlaryň täze genetiki analizleriniň häzirkizaman adamyň Afrikadan ýaýrandygy baradaky teoriýasyna goşmaça deliller berildi.

Mýersiň topary 51 halkdan 938 adamyň genetiki aýratynlyklaryny öwrenip, olaryň biri-birine nähili meňzeşlikleriniň ýa-da tapawutlyklarynyň bardygyna üns berdi.

Barlaglaryň dowamynda orta çykan iň ähmiýetli açyşlaryň biri bolsa Sibirde ýaşaýan ýakutlaryň Meksikada, Orta Amerikada, Kolumbiýada we Braziliýada ýaşaýan ýerli ýaşaýjylar bilen genetiki meňzeşliginiň barlygydyr. Ýakutlar bilen Amerikada garyndaşlyk baglanyşygy tapylan ýerli halklara Orta Amerikada maýýalar, Braziliýada suruiler we karitianalar girýär.

Alymlar ýakutlar bilen deňiz derejesiniň has pes döwründe gury ýeriň üstünden Sibire geçen ýerli amerikalylaryň arasynda

ganybir garyndaşlygyň bardygyny aýtdylar.

Öňe sürülen pikirleriň ählisi-de Amerika mundan 12 bilen 30 müň ýyl öň bar bolan gury ýer arkaly Bering bogazyndan aşyp Sibirden göçülendigi baradaky teoriýany tassyklaýar.

Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy.

Taryhy makalalar